

ІНДИКАТОРИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

ГЕЙДАРОВА Олена

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування,

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-7253-893x>

e-mail: geydarova@ukr.net

ДРАЙНА Віктор

аспірант,

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0009-0009-2928-7045>

e-mail: drainavik@gmail.com

У статті розглянуто основні підходи до визначення інноваційної та інвестиційної безпеки як національної економіки, так і підприємницьких структур. Запропоноване визначення інноваційно-інвестиційної безпеки підприємницьких структур. Зроблено акцент на відсутності в сучасних умовах належного рівня інноваційно-інвестиційної безпеки України, однозначних підходів до оцінювання її індикаторів та комплексної оцінки стану її формування в країні. Визначено основні критерії інноваційно-інвестиційної безпеки в умовах кризи. Наведено перспективи підвищення рівня інвестиційно-інноваційної безпеки підприємницьких структур.

Ключові слова: підприємницькі структури, інноваційна безпека, інвестиційна безпека, інноваційно-інвестиційна безпека, критерії інноваційно-інвестиційної безпеки, індикатори інноваційно-інвестиційної безпеки.

INDICATORS OF INNOVATION AND INVESTMENT SECURITY AS FACTORS ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY

HEIDAROVA Olena, DRAINIA Viktor

Khmelnytskyi National University

The article examines the main approaches to determining innovation and investment security of both the national economy and business structures. The proposed definition of innovation and investment security of business structures. Emphasis is placed on the lack of an adequate level of innovation and investment security of Ukraine in modern conditions, unequivocal approaches to the evaluation of its indicators and a comprehensive assessment of the state of its formation in the country. The main criteria of innovation and investment security in crisis conditions are defined. Prospects for increasing the level of investment and innovation security of business structures are given.

In the process of formation and strengthening of national economic security, an important place is occupied by the investment and innovation component, and the desire to ensure sustainable development of the economy based on an innovative model requires increasing the amount of investment resources, which must necessarily be included in the strategic priorities of the economic policy of Ukraine.

One of the components of ensuring the sustainable development of the economy of Ukraine is the state of innovation and investment security, which must be formed in an end-to-end manner throughout the entire economic system, including the level of business structures.

Keywords: business structures, innovation security, investment security, innovation-investment security, innovation-investment security criteria, indicators of innovation-investment security

ГЕЙДАРОВА, О., & ДРАЙНА, В. (2024). ІНДИКАТОРИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ. *Development Service Industry Management*, (3), 229–234. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(34))

HEIDAROVA, O., & DRAINIA, V. (2024). INDICATORS OF INNOVATION AND INVESTMENT SECURITY AS FACTORS ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY. *Development Service Industry Management*, (3), 229–234. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(34))

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В процесі формування та зміцнення національної економічної безпеки значне місце займає інвестиційно-інноваційна складова, а прагнення забезпечити сталий розвиток економіки на підставі інноваційної моделі вимагає нарощення обсягів інвестиційних ресурсів, що обов'язково має бути включено до стратегічних пріоритетів економічної політики України. Зменшення уваги від розв'язання проблем економічної безпеки призводить до зниження рівня інвестування в економіку та послаблення інноваційної активності. Одним із складників забезпечення сталого розвитку економіки України є стан інноваційно-

інвестиційної безпеки, яка повинна бути наскрізним чином сформована по всій економічній системі, включаючи рівень підприємницьких структур.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Достатня кількість вчених присвятили свої роботи дослідженню інноваційної та інвестиційної безпеки, серед яких можна назвати Барановського О., Мороза М., Бланка І., Гайдучького А., Левковець О., Гордуновського О., Кириленко В.І., Олейнікова О., Сухорукова А., Федоренко А., Недашківського М., Подгорну К. та ін. Але незважаючи на значну кількість робіт, що присвячені дослідженню інноваційної та інвестиційної безпеки, існує потреба визначення сучасного стану, проблем забезпечення та перспектив зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів господарювання.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою цієї статті: є узагальнення теоретико-методичних засад інноваційно-інвестиційної безпеки, визначення сутності інноваційної та інвестиційної безпеки як окремих складових економічної безпеки, удосконалення методичних підходів оцінювання інноваційно-інвестиційної безпеки держави, а також розробка практичних рекомендацій щодо її посилення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасний стан економічної безпеки України мотивує підприємницькі структури до економічного розвитку і стимулює посилювати інноваційну активність, що може бути здійснено шляхом залучення інвестицій. На даний момент немає єдиного підходу до визначення інноваційно-інвестиційної безпеки, різні автори трактують цей процес або як «інноваційну безпеку», або як «інвестиційну безпеку». Наведемо основні трактування зазначених категорій.

А. Сухоруков трактує «інноваційну безпеку як спроможність науково-інноваційного потенціалу генерувати якісні зрушення у національній економіці; здатність протистояти зовнішнім технологічним загрозам та відповідним чином позиціонувати себе на світовому ринку технологій» [1].

З точки зору О. Левковець, «інноваційна безпека – це забезпечення сталого процесу створення, використання, поширення нових знань та технологій на основі поєднання науково-технологічного потенціалу країни та можливостей міжнародного кооперування, а також створення тим самим передумов сталого функціонування і розвитку економічної системи» [2].

Дослідження М.Мороз [3] доводять, що в Україні не спостерігається чіткої синхронізації інтересів учасників інвестиційного ринку під час мотивації до розширеного відтворення виробничого сектору народного господарства, реструктуризації національної економіки, а також формування інноваційної моделі розвитку, оптимізації як територіального розподілу інвестицій, так і по галузях народногосподарського комплексу, що є основою надійності й ефективності інвестицій.

А. Федоренко розглядає як інноваційну, так і інвестиційну безпеку. Згідно його досліджень «інноваційна безпека – це динамічний стан науково-технічного (технологічного) комплексу країни, що забезпечує сталий стан державної інноваційної системи, забезпечує відповідний рівень науково-технічного потенціалу, що мінімально необхідний для своєчасного переходу до нових технологічних укладів, підтримку економічної, регіональної та національної безпеки загалом і водночас максимально обмежує негативні прояви науково-технічного прогресу на економічну безпеку держави» [4]. А інвестиційну безпеку він визначає як здатність економіки залучати, а також найбільш ефективно розподіляти та використовувати різні фінансові ресурси, що використовуються в процесі інвестування для забезпечення сталого розвитку і структурної перебудови національної економіки, що дозволяє якісно поглибити знання про основні характеристики інвестиційної складової економічної безпеки, зазначити її багатовимірність та просторовість [4].

О. Гордуновський у роботі [5] характеризує «інноваційну безпеку як досягнення стану високотехнологічного, економічно ефективного, стабільного забезпечення інноваціями всіх сфер економіки країни, створення умов для модернізації галузей народного господарства, формування та реалізації політики сталого соціально-економічного розвитку країни».

У дослідженнях В. Томаревої, «інвестиційна безпека – це здатність економічної системи акумулювати, залучати й ефективно використовувати інвестиційні ресурси з метою забезпечення конкурентоспроможності держави» [6].

В. Кириленко доводить, що «інвестиційна безпека є процесом забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економічна система здатна зберігати й підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів за умов дії внутрішніх та зовнішніх загроз, які є необхідними для забезпечення сталого розвитку та соціально-економічної стабільності країни, зміцнення конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення» [7].

За трактуванням Л. Тернової, «інвестиційна безпека є діяльністю держави, яка направлена на вдосконалення регулювання, розвитку й стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності з метою забезпечення сталого розвитку економіки, захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз на основі ефективної реалізації інноваційного потенціалу країни» [8].

Л. Ліпич та О. Івашко визначають «інвестиційну безпеку як процес забезпечення відповідного стану відносин учасників інвестиційного ринку, при якому економіка має можливість зберігати та підтримувати відповідний рівень інвестиційних ресурсів в умовах турбулентності зовнішнього та внутрішнього середовища, що забезпечує стійкий розвиток та зростання конкурентоспроможності національної економіки» [9].

У працях М. Недашківського та К. Подгорної «інвестиційна безпека є здатністю економіки залучати та найбільш ефективно розподіляти й використовувати фінансові ресурси, які формуються в процесі інвестування з метою забезпечення стабільного розвитку та за необхідності структурної перебудови економічної системи залежно від сучасних викликів» [10].

Отже, дослідження дефініції «інноваційна та інвестиційної безпеки» дозволяє зробити висновки, що вони відображає здатність економіки залучати та найбільш ефективно розподіляти й використовувати фінансові ресурси, що формуються в процесі інвестування з метою забезпечення стабільного розвитку та структурної перебудови економіки. Забезпечення інноваційної безпеки, у свою чергу, сприяє розширенню присутності на світових ринках високотехнологічних товарів, технологічним змінам у виробництві, генеруванню та впровадженню інновацій в економіці. Більшість дослідників акцентують увагу на захисті інтересів держави та сталому економічному розвитку за умов забезпечення конкурентоспроможності, розширеного відтворення, ринкових перетворень, покращання добробуту тощо. Також є доцільним робити акцент на забезпеченні інтересів інвесторів, які приймають рішення щодо здійснення вкладень, орієнтуючись на певний рівень інвестиційної безпеки, що дозволить досягти мети інвестування [11].

У 2013 році Міністерством економічного розвитку і торгівлі України було оновлено Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (попередня редакція 2007 рік), внесено зміни в перелік складових економічної безпеки, методик розрахунку індикаторів, а також їх критичні та оптимальні значення. В зазначених Методичних рекомендаціях вживається термін «інвестиційно-інноваційна безпека», що визначається як «стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості» [12].

Таким чином, інноваційно-інвестиційна безпека – це інтегральна характеристика, яка відображає стан інноваційно-інвестиційної сфери та процес залучення та розміщення інвестиційних ресурсів (потенціалу) на засадах інноваційності, ефективності, безпекоорієнтованості з урахуванням реальних та потенційних загроз [11].

Для того щоб розробити ефективну систему управління інноваційно-інвестиційною безпекою як на рівні країни, так і на рівні суб'єктів господарювання, необхідно визначити, які основні критерії враховуються при формуванні основних складових інноваційно-інвестиційної безпеки. В дослідженнях М. О. Мороза зроблений висновок про те, що «уникнення асиметрії (між інвестиційними попитом і пропозицією, обсягами інвестицій, інноваційною активністю та зростанням ВВП, внутрішніми та іноземними інвестиціями, обсягами і структурою інвестицій в інноваційні програми та проекти в регіонально-галузевому розрізі) інноваційних процесів та збитків за прийняття необґрунтованих інноваційно-інвестиційних рішень» [3] є чинниками інноваційно-інвестиційної безпеки, які поділяються на макро- та мікропоказники. Для кращого розуміння основних чинників інноваційно-інвестиційної безпеки на макрорівні, представимо у вигляді рисунку 1 (в розрізі інноваційної та інвестиційної безпеки).

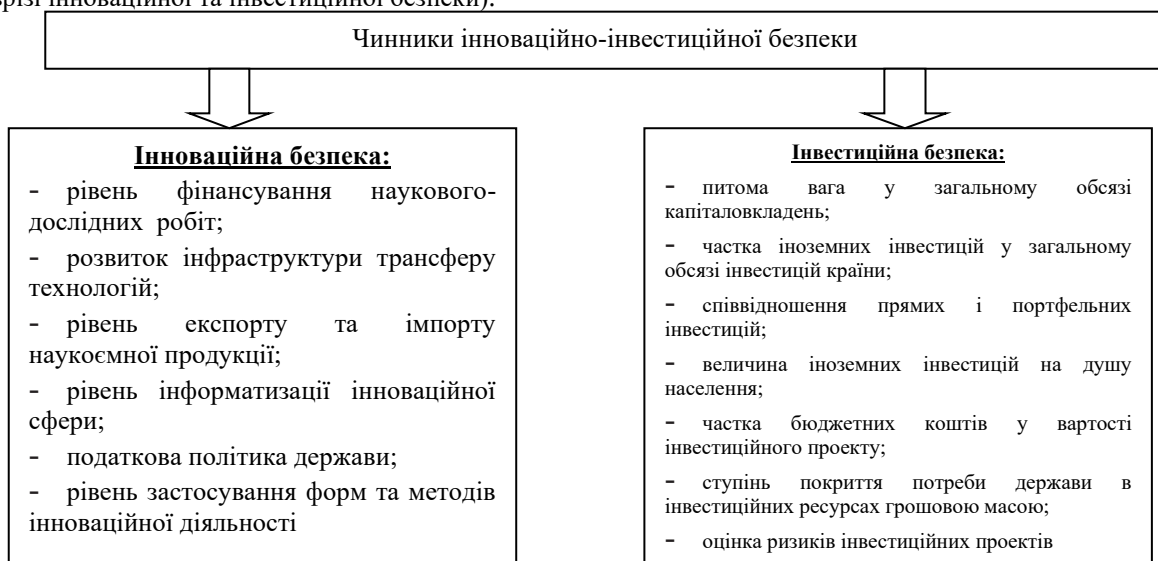

Рис.1. Чинники інноваційно-інвестиційної безпеки країни*

*сформовано [9, 13]

Важливими критеріями інноваційно-інвестиційної безпеки держави є індикатори, які характеризують граничне значення інноваційно-інвестиційної діяльності, при недотриманні яких неможливо забезпечити стабільність розвитку економіки у відповідності з цілями соціального розвитку та задачами забезпечення економічної безпеки країни.

У Методичних рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України внесено зміни в методику розрахунку індикаторів, а також їх критичні та оптимальні значення (таблиця 1).

Таблиця 1

Індикатори інноваційно-інвестиційної безпеки країни [12]

№	Найменування індикатора, одиниця виміру	Порядок розрахунку індикатора
1.	Валове нагромадження основного капіталу, відсотків ВВП	-
2.	Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, %	вартість введених у дію нових основних засобів, млн. гривень / капітальні інвестиції, млн. гривень x 100
3.	Інтегральний індекс інвестиційної сприятливості бізнес-середовища, %	середнє значення нормованих показників (індекс умов ведення бізнесу, індекс інвестиційної привабливості та індекс поточного фінансово-економічного стану підприємств України), де індекс поточного фінансово-економічного стану підприємств України - середньозважений за структурою випуску товарів та послуг в економіці України показник нормованих індексів поточного фінансово-економічного стану сільськогосподарських, промислових, будівельних, торговельних, транспортних підприємств та підприємств сфери послуг
4.	Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	прямі інвестиції (сальдо), млн. доларів США x середній курс гривні до долара США / ВВП, млн. гривень x 100
5.	Відношення кредитів, наданих нефінансовим корпораціям та домашнім господарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), відсотків ВВП	((Кнеф. корп. у гривнях + Кд.г. у гривнях) + ((Кнеф. корп. у євро + Кд.г. у євро) / Тр гривні до євро) + ((Кнеф. корп. у доларах США + Кд.г. у доларах США) / Тр гривні до долара США) + (Кнеф. корп. в інших валютах + Кд.г. в інших валютах)) / ВВП x 100, де Кнеф. корп. - кредити, надані нефінансовим корпораціям у розрізі валют на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (залишки коштів на кінець періоду), млн. гривень; Кд.г. - кредити, надані домашнім господарствам у розрізі валют на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (залишки коштів на кінець періоду), млн. гривень; Тр гривні до євро - темп зростання середнього курсу гривні до євро, відсотків до відповідного періоду попереднього року; Тр гривні до долара США - темп зростання середнього курсу гривні до долара США, відсотків до відповідного періоду попереднього року
6.	Частка продукції, що була реалізована на конкурентних ринках країни, відсотків загального обсягу продукції (станом на початок року)	-
7.	Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, відсотків	-
8.	Відношення витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету, відсотків ВВП	-
9.	Чисельність спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, до чисельності зайнятого населення (на 1 тис. осіб)	чисельність спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, тис. осіб / чисельність зайнятого населення у віці 15 - 70 років, млн. осіб
10.	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, у загальній кількості промислових підприємств, %	-
11.	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промисловості, %	-
12.	Відношення експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, наукових та конструкторських розробок, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, відсотків до ВВП	((комп'ютерні та інформаційні послуги (кредит), млн. доларів США + роялті та ліцензійні послуги (кредит), млн. доларів США + наукові та конструкторські розробки (кредит), млн. доларів США + послуги в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях (кредит), млн. доларів США) / середній курс гривні до долара США) / ВВП, млн. гривень x 100
13.	Частка осіб, які повідомили, що за останні 12 місяців користувалися послугами Інтернету (обстеження домогосподарств), відсотків	-
14.	Розмір економіки України, % до світового ВВП	-

Інформація таблиці свідчить, що більшість показників у методиці було приведено у відповідність до міжнародних вимог щодо формування економічної безпеки країни. Введено показник, який характеризує інформатизацію суспільства, що є досить актуальних в умовах цифрової трансформації.

Розвиток інноваційної діяльності має бути невід'ємною складовою реформування економіки країни для посилення інноваційно-інвестиційної безпеки. Слід відмітити, що криза в інноваційній сфері стає загрозою для економічної безпеки країни, отже, необхідно вдосконалювати механізми державного

регулювання інноваційно-інвестиційної сфери, розвивати напрями для посилення інноваційно-інвестиційної безпеки, а саме: інституційно-правовий, економічний та інформаційно-аналітичний.

Висновки

В результаті проведених досліджень було проаналізовано основні підходи до визначення інноваційно-інвестиційної безпеки країни. Проаналізовано основні чинники, які впливають на інноваційно-інвестиційну безпеку. Визначено основні індикатори даної складової економічної безпеки України. Як напрямок подальших досліджень, обрано формування інноваційно-інвестиційною безпекою в умовах цифрової інформації.

Література

1. Сухоруков, А. І. Науково-технологічний потенціал та інноваційна безпека України / А.І. Сухоруков, О.О. Олейніков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inventure.com.ua/main/analytics/security/invsecurity>
2. Левковець О. Інноваційна безпека України: проблеми забезпечення в глобалізованому світі. Економічні науки. 2012. № 15. С. 81–87.
3. Мороз М.О. Детермінанти інвестиційної безпеки України. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2017. Вип. 2(50). С. 28–35
4. Федоренко А. Інноваційно-інвестиційна складова економічної безпеки України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». Чернівці, 2015. 22 с.
5. Гордуновський О. Сучасний стан та напрями посилення інноваційної безпеки України / О. М. Гордуновський // Фінансовий простір. - 2014. - № 2. - С. 23-29. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_2_5
6. Томарева В. В. Параметри та шляхи забезпечення інвестиційної безпеки національної економіки на регіональному рівні / В.В. Томарева // Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». – 2011. – № 3. – С. 253–257.
7. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. економ. наук: спец. 08.01.01 – «Економічна теорія» / В.І. Кириленко. – К., 2006. – 36 с.
8. Гуляєва Н.М. Інвестиційно-інноваційна безпека як чинник економічного зростання// http://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/31.pdf
9. Ліпич Л. Г., Савчук Л. С. Індикатори інвестиційної безпеки держави// Економічний форум, 1(3), 26-30. <https://doi.org/10.36910/6765-2308-8559-2019-3-5>
10. Новікова К.І. Сучасний стан інвестиційно-інноваційної безпеки України// Ефективна економіка № 10, 2014. – С.231-233
11. Гейдарова О., Драїна В. Інноваційно-інвестиційна безпека підприємницьких структур// III МНПК «Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції», м. Хмельницький 16-17 листопада 2023 р.
12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року N 1277 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uazakon.com/documents/date_6s/pg_gewqwi/index.htm
13. Дрозд І.К. Критеріальні оцінки інвестиційної безпеки національної економіки Вісник соціально-економічних досліджень, № 1 (72), 2020 – С.106-115
14. Копилук О.І. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України// https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-11_0-pages-81_87.pdf
15. Петренко К.В. Інноваційно-інвестиційні чинники національної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24049/1/S.59.pdf>

References

1. Sukhorukov, A. I. Naukovo-tehnologichnyi potentsial ta innovatsiina bezpeka Ukrainy / A.I. Sukhorukov, O.O. Oleinikov [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://inventure.com.ua/main/analytics/security/invsecurity>
2. Levkovets O. Innovatsiina bezpeka Ukrainy: problemy zabezpechennia v hlobalizovanomu sviti. Ekonomichni nauky. 2012. № 15. С. 81–87.
3. Moroz M.O. Determinanty investytsiinoi bezpeky Ukrainy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekonomika». 2017. Vyp. 2(50). S. 28–35
4. Fedorenko A. Innovatsiino-investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: spets. 08.00.03 «Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom». Chernihiv, 2015. 22 s.
5. Hordunovskyi O. Suchasnyi stan ta napriamy posylennia innovatsiinoi bezpeky Ukrainy / O. M. Hordunovskyi // Finansovyi prostir. - 2014. - № 2. - S. 23-29. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_2_5
6. Tomarieva V. V. Parametry ta shliakhy zabezpechennia investytsiinoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky na rehionalnomu rivni / V.V. Tomarieva // Derzhava ta rehiony. Seriiia «Ekonomika ta pidpriemnytstvo». – 2011. – № 3. – S. 253–257.
7. Kyrylenko V.I. Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia dokt. ekonom. nauk: spets. 08.01.01 – «Ekonomichna teoriia» / V.I. Kyrylenko. – K., 2006. – 36 s.
8. Huliaieva N.M. Investytsiino-innovatsiina bezpeka yak chynnyk ekonomichnoho zrostantia// http://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/31.pdf
9. Lypych L. H., Savchuk L. S. Indykatory investytsiinoi bezpeky derzhavy// Ekonomichni forum, 1(3), 26-30. <https://doi.org/10.36910/6765-2308-8559-2019-3-5>

-
10. Novikova K.I. Suchasnyi stan investytsiino-innovatsiinoi bezpeky Ukrainy// Efektyvna ekonomika № 10, 2014. – S.231-233
 11. Heidarova O., Draina V. Innovatsiino-investytsiina bezpeka pidpriemnytskykh struktur// III MNPK «Perspektyvy renesansu HR-inzhynirynhu, ekonomiky i biznesu za umov konverhentsii Ukrainy z YeS u ramkakh yevropeiskoi intehratsii», m. Khmelnytskyi 16-17 lystopada 2023 r.
 12. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy vid 29 zhovtnia 2013 roku N 1277 / [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://uazakon.com/documents/date_6s/pg_gewqwi/index.htm
 13. Drozd I.K. Kryterialni otsinky investytsiinoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen, № 1 (72), 2020 – S.106-115
 14. Kopyliuk O.I. Investytsiino-innovatsiina skladova v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy// https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-11_0-pages-81_87.pdf n
 15. Petrenko K.V. Inovatsiino-investytsiini chynnyky natsionalnoi bezpeky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24049/1/S.59.pdf>